Bibliotecа Națională a Republicii Moldova

VOCEA POPORULUI

SĂPTĂMÎNAL
AL SINDICATELOR
DIN MOLDOVA

Fondat
în februarie 1990

MARȚI,
26 MAI 1992
Nr. 19 (110)
Prețul 1 rublă

PREȘEDINTELUI FEDERAȚIEI RUSE Boris ELȚIN

SOVIETULUI SUPREM AL FEDERAȚIEI RUSE

FEDERAȚIEI SINDICATELOR INDEPENDENTE DIN RUSIA

La 19 mai 1992, unitățile armatei a 14-ea a Federației Ruse, dislocate pe teritoriul Republicii Moldova, au procedat la forme fățișe de susținere armată a forțelor separatiste, reducînd la zero toate eforturile de reglementare a conflictului pe cale pașnică.

Agresiunea militară împotriva poporului republicii suverane nu numai că a pus la îndoială sinceritatea afirmațiilor conducerii Rusiei despre neamestecul ei în afacerile interne ale statului independent Moldova, dar a cauzat și numeroase victime umane, distrugerea în masă a caselor de locuit și a obiectelor cu destinație de producție. Mii de oameni au devenit refugiați. Au încetat lucrările agricole. Pe zi ce trece economia republicii suferă daune ireparabile.

Prezidiul Consiliului Federației Sindicatelor Independente din Moldova califică acțiunile armatei a 14-ea și tăcerea conducerii Federației Ruse drept încălcare gravă a normelor dreptului internațional și se adresează către Președintele Federației Ruse B. N. Elțin, către Parlamentul și sindicatele Rusiei să întreprindă măsuri decisive, adecvate situației ce s-a creat, ca să pună capăt intervenirii armatei a 14-ea, în afacerile interne ale Republicii Moldova, să fie scoase formațiunile militare ale Federației Ruse de pe teritoriul Moldovei și să fie reglementat conflictul cu mijloace politice.

Prezidiul Consiliului Federației Sindicatelor Independente din Moldova

STRINGENT

De ce au pierit dinozaurii?

(FIINDCĂ PREA SE MÎNDREAU CU ERA MEZOZOICĂ!)

SEARA zilei de 19 mai curent — odată cu ieșirea din cazarme a armatei a 14-ea — a dat prilej de triumf tovarășului A. Vartic și C° — tuturor acelora care l-au zătrit și huiduit pe M. Druc (mai ales cu privire la inițierea creării gărzii naționalle — dacă cititorul n-a uitat, divizia «Tiras-Tighina» fusese creată, și poate că am fi putut evita multe din problemele actuale, dacă n-ar fi fost dizolvată!). Mă întreb — ar fi căpătat oare conflictul de la Nistru amploarea actuală dacă l-am fi ascultat pe Druc, cel puțin în privința asta?..

Zic «tovarășului», fiindcă lichidînd garda națională (unul din inițiatorii creării căreia a fost tot același A. Vartic — bizară hamelionitate!), noi am sporit șansele separatismului.

Evident, după toate motivele aflate la suprafață ale conflictului — etnic, economic, personal sau impersonal etc — se întrevede clar (specificul politicii) principalul, însă nu și unicul, adevăratul motiv politico-ideologic — cel de confruntare între forțele bolșevismului ortodox — ultima insulă, rezervație a căreia o reprezintă Transnistria noastră acaparată de către satrapii coimperialiști — și forțele antiimperiale ale Moldovei, ce tinde să-și recapete existența adecvată.

Dar situația se agravează prin faptul că sindromul bolșevic este cultivat pe un sol deosebit de fertil pentru tot soiul de «colți de balaur», anume — ambiția de mare putere a șovinismului național rus (acest «fenomen» a fost analizat în detalii la un nivel științific considerabil de către patriarhul bolșevismului Lenin, dar — cu totul în alte scopuri, deși pragmatice...). Să ținem cont, în legătură cu aceasta, de faptul că efectivul forțelor armate moștenite de la ex-URSS în marea majoritate este constituit din persoane de naționalități slave: ruși, ucraineni, bieloruși. Cu atît mai mult că în ultimii ani, în legătură cu suveranizarea fostelor republici sovietice, tinerii de alte naționalități, dacă au și fost recrutați în armata imperială, apoi în număr foarte redus.

Deci, armata a 14-ea, preponderent slavă, supusă comandamentului de la Moscova (fiind parte a Armatei Naționale a Rusiei) are două motive pentru a fi întreprins ofensiva actuală: a) ordinul de sus (indiferent de la cine vine — Netkaciov și Șaposnikov...) și b) emoțiile proprii, personale ale fiecărui ostaș al acestei formațiuni militare, bazate pe șovinismul menționat mai sus (deși nu este exclus că multor dintre ei asemenea sentimente le sînt străine). Dar, pe de altă parte, ei pot fi impulsați de instinctul feroce de a pune arma în funcțiune — dorința eternă a junimii de a se juca de-a eroii... În modul acesta, armatei a 14-ea nu prea i-au rămas frîne, care ar putea s-o facă să se abțină de la participarea în evenimentele, deși violente, dar care au loc pe teritoriul unui stat suveran, unde tot încă se mai află această armată — deja de ocupație. Așadar, piedica de siguranță a armei fiind scoasă, ce poate opri apăsarea pe trăgaci?

Intervenirea Moscovei? Sau a comunității internaționale? Eu cred că nici una din ele aparte, ci doar eforturile comune...

Evenimentele petrecute la 19 mai, ora 18.00 (locală), trebuie să le servească drept avertizare serioasă atît popoarelor ex-U.R.S.S., cît și Occidentului și oricăror altora, cu cine au de-face în persoana (juridică) a Rusiei, în primul rînd a conducerii ei de origine nomenclaturistă de partid, dar ignorantă în chestiunile economiei, care vrea să-și camufleze incapacitatea de a scoate din impasul economic și social ceea ce a mai rămas din fostul imperiu (am în vedere Federația Rusă) prin agresivitate externă — năluca dușmanului de dinafară — această sperietoare de întotdeauna a bolșevismului, folosită în calitate de supapă pentru reglarea presiunii sociale — foarte înalte la moment în Rusia.

E și de înțeles — Moldova atîta timp le-a servit drept bază de aprovizionare, și încă gratuită, că s-au deprins să ne privească ca pe niște salahori, sortiți să-i deservim — întotdeauna (de cînd ne posedau ca o colonie) noi eram obligați să le expediem mai că toată producția noastră națională (denaționalizată pe atunci), ca ei s-o aprecieze, să-i pună prețul, și apoi să ne reîntoarcă și nouă cîte ceva din cele ce le rămînea de la ospăț.

Acum situația fiind alta, Rusia a rămas cu nimic (adică nu toată Rusia, ci partea ei de mijloc și cea de nord — cea meridională refuză să-i deservească și să fie aservită, însă nu pot ei să se răfuiască înde ei cînd există mai mulți «candidați» la rolul de jertfă în jocul lor de-a restructurarea, mai ales că au la îndemînă Moldova cu «insula» Transnistria..).

În situația aceasta cineva face gestul foarte firesc gîndirii imperiale — arată cu degetul înspre «servii» rebeli (adică noi): «vor suveranitate? d-apoi astea-s pămînturile noastre!..» (să stai să-i asculți, apoi ce numai nu este a lor!.. Aș vrea

(Urmare în pag. 2)

DECLARAȚIA

MINIȘTRILOR AFACERILOR EXTERNE AI REPUBLICII MOLDOVA, FEDERAȚIEI RUSE, ROMÂNIEI ȘI UCRAINEI

Profund îngrijorați de înrăutățirea situației și conștienți de necesitatea prevenirii escaladării conflictului pe teritoriul Republicii Moldova, miniștrii au pronunțat pentru adoptarea următoarelor măsuri urgente:

— respectarea strictă a încetării focului;

— readucerea tehnicii blindate în cadrul armatei a 14-ea;

— reîntoarcerea tuturor formațiunilor militare și a tehnicii de luptă la locurile de dislocare;

— garantarea securității centralei hidroelectrice de la Dubăsari și a altor obiective vitale;

— continuarea desfășurării misiunilor de observatori militari în locurile de confruntare.

Miniștrii împuternicesc Comisia mixtă să pregătească, cu titlu de urgență, un raport privind măsurile care ar putea fi întreprinse în continuare în vederea reglementării conflictului.

Lisabona, 24 mai 1992.

● **Strămutarea accentelor sau adevărul în stil moscovit** pag. 2

● **Guvernul ne încearcă răbdarea. Cam de ce oare?** pag. 3

● **Un film-spion** pag. 4

● **Convenția ecologică interstatală: probleme, probleme...** pag. 5

Vom recuceri tot ce am avut pînă la zidul din Berlin

Desen de Valeriu CURTU

MESAJUL

Președintelui Republicii Moldova

EXCELENȚEI SALE
DOMNULUI BOUTROS BOUTROS-GHALI,
SECRETARUL GENERAL
AL ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE

Stimate domnule Secretar General,

Mă adresez într-un moment deosebit de critic pentru țara mea — Republica Moldova — membru al O.N.U., care se află în fața unui pericol grav, securitatea, suveranitatea și integritatea ei teritorială fiind puse în primejdie.

Această situație este generată de amestecul brutal și violent al armatei a 14-ea în treburile interne ale țării mele, armată aflată sub jurisdicția Federației Ruse — membru permanent al Consiliului de Securitate, unitățile sale fiind dislocate în estul Republicii Moldova.

La 19 mai 1992 trupe militare ale acestei armate au trecut fățiș de partea forțelor separatiste, antiguvernamentale, înzestrîndu-le cu tehnică militară modernă, inclusiv tancuri și rachete, și susținîndu-le în acțiunile lor violente îndreptate împotriva structurilor constituționale ale statului, precum și a populației pașnice. Ca urmare, de cîteva zile în zona de conflict au loc repetate violări ale înțelegerilor de încetare a focului, se înregistrează numeroase victime omenești și mari pagube materiale, a crescut mult numărul refugiaților, circumstanțele enumerate avînd efecte grave asupra stabilității interne. Practic, teritoriul Moldovei din stînga rîului Nistru este ocupat de către forțele armatei a 14-ea.

Toate acestea constituie, în fapt, un act de agresiune armată din partea Federației Ruse asupra Republicii Moldova, un război nedeclarat țării mele, pentru repercusiunile căruia Guvernul rus poartă întreaga răspundere.

Consider că escaladarea conflictului armat în Moldova și consecințele lui pot periclita pacea și securitatea în Europa de Sud-Est și creează un precedent periculos pentru întreaga Comunitate Internațională.

Conducerea Republicii Moldova a reacționat prompt pentru soluționarea politică a conflictului. Am intervenit în repetate rînduri în ultimul timp pe lîngă conducerea Rusiei, personal, pe lîngă Președintele Boris Eițin, pentru a dispune scoaterea imediată a unităților armatei a 14-ea de pe pozițiile de luptă, pentru retragerea totală a acestei armate de pe teritoriul Republicii Moldova. Din păcate, la scrisorile trimise — pe care le anexez pentru informarea Dumneavoastră — nu am primit pînă în prezent nici un răspuns.

Vă rog, domnule Secretar General, ca această scrisoare, împreună cu anexele, să fie difuzată ca document oficial al Consiliului de Securitate al O.N.U., pentru informarea membrilor acestui organism.

In cazul în care Federația Rusă nu încetează imediat acest act de agresiune împotriva Republicii Moldova și nu își retrage forțele sale armate angajate în conflictul din stînga Nistrului, Republica Moldova își rezervează dreptul de a sesiza oficial Consiliul de Securitate al O.N.U. pentru a dezbate situația creată în urma acestei intervenții militare străine.

Al Dumneavoastră sincer
Mircea SNEGUR,
Președintele Republicii Moldova

Chișinău, 23 mai 1992.

ORDONANȚA

Președintelui Republicii Moldova

Cu privire la măsurile de apărare a Republicii Moldova împotriva agresiunii armate a unităților și subunităților armatei a 14-ea de arme întrunite care au trecut de partea forțelor separatiste

In legătură cu agravarea considerabilă a situației în Republica Moldova, pericolul real pentru independența și integritatea ei teritorială, apărut ca urmare a trecerii unităților și subunităților armatei a 14-ea de arme întrunite a Federației Ruse de partea formațiunilor separatiste înarmate nelegale, care au declanșat acțiuni de luptă de mari proporții împotriva organelor constituționale de drept, soldate cu numeroase victime în rîndul populației pașnice, în scopul încetării vărsării de sînge pe pămîntul Moldovei, apărării independenței și integrității teritoriale și în conformitate cu Legea Republicii Moldova «Cu privire la Forțele Armate»:

1. Statul major pe lîngă Comandantul-șef al Forțelor Armate ale Republicii Moldova să exercite în perioada desfășurării acțiunilor operative concrete comanda unităților și formațiunilor militare respective ale Forțelor Armate ale Republicii Moldova, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și ale Ministerului Securității Naționale al Republicii Moldova care participă la acțiunile de menținere a integrității teritoriale și independenței statului.

2. Ministerul Apărării al Republicii Moldova:

de comun acord cu Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Ministerul Securității Naționale al Republicii Moldova să elaboreze și să realizeze o serie de măsuri de apărare a statului împotriva agresiunii armate fățișe a unităților și subunităților armatei a 14-ea de arme întrunite care au trecut de partea forțelor separatiste;

să asigure completarea în modul stabilit a unităților și subunităților militare cu personal din rîndul militarilor și rezerviștilor;

să se călăuzească de prevederile punctului 1 din Decretul Președintelui Republicii Moldova din 5 aprilie 1992, nr. 84, în ceea ce-i privește pe rezerviștii recrutați anterior pentru concentrări planificate de instruire.

3. Ministerele și departamentele de stat ale Republicii Moldova să asigure executarea în termen și în volum deplin a comenzilor Ministerului Apărării al Republicii Moldova privind mijloacele tehnico-materiale și financiare necesare.

4. Se recomandă Procuraturii Republicii Moldova să intensifice supravegherea asupra respectării de către toate întreprinderile, instituțiile, organizațiile și de către cetățeni a legislației în vigoare a Republicii Moldova în problemele militare.

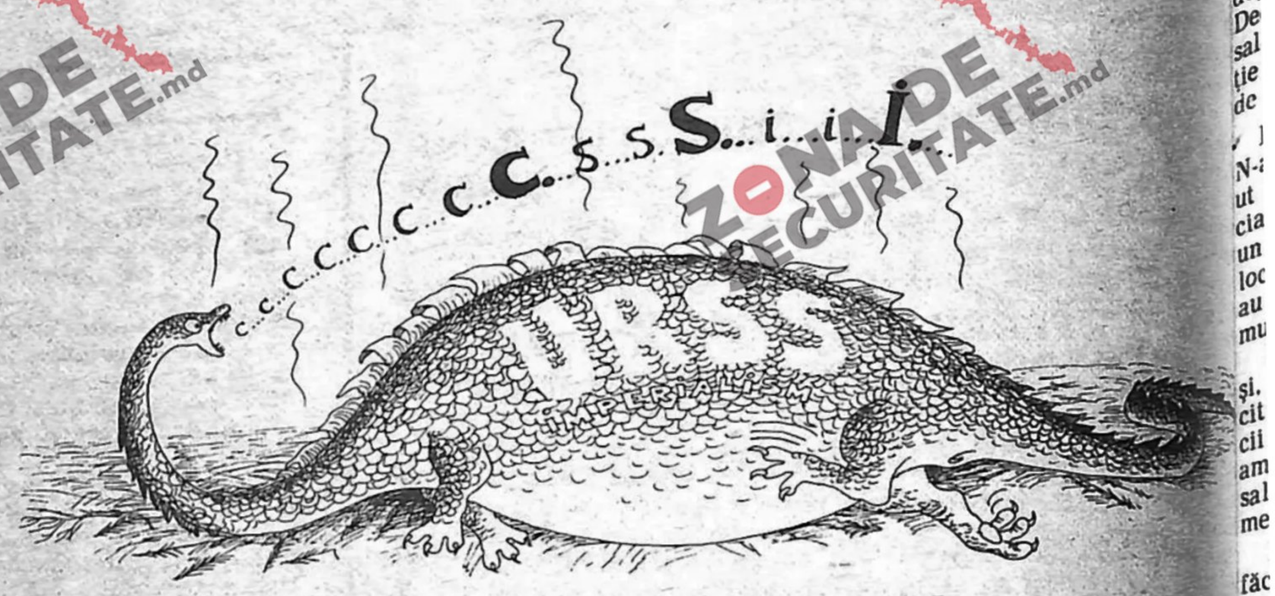
Președintele Republicii Moldova
Mircea SNEGUR

DE CE AU PIERIT DINOZAURII?

(Continuare din pag. 1).

să-i întreb: dar măcar dreptul de a cere iertare de la dominii lor ni l-au rezervat? Sau poate ne-au și pus cruce? Dacă ar fi să-i intereseze, ar putea să afle că nu sîntem de acord să fim sacrificați sau cel puțin și-ar fi putut da seama).

Să nu uităm și faptul că deprinderea de a vietui pe seama coloniilor a dus de-a-dreptul în primul rînd însăși metropola și abia apoi a sărăcit și reținut în dezvoltare coloniile ei, adică și pe noi. Ca rezultat. Rusia e în paragină și este evident că nu vor să ne «piardă». Deci, era firesc să ne așteptăm la asemenea brutalitate. Într-adevăr, ce să mai așteptăm de la soldățoii (sub acest termen am în vedere și restul populației Rusiei) flămînzi și înarmați pînă-n dinți?

Desen de Valeriu IONIȚĂ

QOUSQUE TANDEM, CATILINA?..

STRĂMUTAREA ACCENTELOR SAU ADEVĂRUL ÎN STIL MOSCOVIT

O RIȘICE informație poate fi prezentată în mod divers, strămutîndu-se accentele. Foarte abilă în acest sens e mass-media moscovită, ceea de ce ne-am convins în ultimii doi—trei ani după felul cum reflectă evenimentele din republica noastră.

Bunăoară, ziarul «Izvestia» din 19 mai curent ne oferă o mostră prin articolul lui Leonid Levițki «Zelionîe șturmuiut voenno-morskuiu bazu». («Verzii asaltează baza maritimă-militară»).

Iată ce scrie în privința acțiunii «verzilor» din orașul Paldiski — o localitate nu prea mare situată la 60 km de Tallinn, unde se află una dintre cele mai vechi baze maritime-militare din Estonia: «Sîmbătă seara televiziunea a anunțat marșul de masă spre Paldiski. De fapt, oamenii au fost chemați să încalce ordinea. La cîțiva kilometri de oraș staționau de cu timp KamAZ-urile încărcate cu biciclete pentru finalul marșului forțat. In frunte se afla deputatul sovietului suprem P. Liim (deci, deputatul n-are drept, iar G. Andreeva — are? — V. R.). In primele rînduri ale celor ce asaltau baza se aflau multe femei și copii, servind de perdea vie».

De-a mirării și nu prea. Atunci cînd atare acțiuni nu convin Moscovei, apoi corespondenții le condamnă, ca în cazul nostru, sub pretext de încălcare a ordinii. Dar de ce nu s-a considerat încălcare a ordinii și n-a fost condamnată blocada de o lună și jumătate a căii ferate din Moldova în raionul orașului Bender în toamna anului trecut de către femeile din Transnistria? De ce mass-media moscovită n-a considerat drept încălcare a ordinii sau, mai bine zis crimă, invazia belicoaselor din detașamentul condus de G. Andreeva pe teritoriul unităților militare, acapararea armelor și muniților și dezarmarea ostașilor armatei a 14-ea? Dimpotrivă, faptele acestor femei dezmățate erau lăudate și calificate drept măsuri de apărare a drepturilor populației rusofone.

Bineînțeles că atunci cînd astfel de acțiuni sînt efectuate de mișcările de eliberare națională în fostele republici ale fostului imperiu sovietic, apoi ele sînt condamnate de jurnaliștii moscoviți, iar atunci cînd participă forțele proimperiale, procomuniste, ele sînt prezentate ca apărare a drepturilor și intereselor armatei Rusiei, precum și a ...populației rusofone. Apropo, cîțiva ani în urmă ne demonstrau, ne povesteau și scriau că diferite mișcări, îndeosebi feministe, din diferite țări ale lumii se pronunțau împotriva bazelor militare americane aflate pe teritoriul altor state, ceea ce trecea drept normă. Astăzi, însă, cînd se fac auzite apelurile de a scoate armatele Rusiei de pe teritoriile statelor suverane, care constituie un factor destabilizator în cutare sau cutare regiune, ca să vezi, mass-media moscovită le consideră încălcări de ordine. E o logică grozavă, mai precis ceva în corespundere cu logica cînd dreptatea e de partea celui puternic, în mîinile căruia se află armamatele. Ne-am convins dată în seara de 19 armata a 14-ea a părăzărmele și a început raioanele de pe malul al Nistrului, ceea ce siune față de populația vei.

In același număr lui «Izvestia» Valeriși finisează reportajul Dușanbe «Cronica Sau o lovitură de stat

...și încă una — ce tem alege noi în intervențiuni? Căci, tul «lor» de vedere piardă forpostul (evident în agonie, țial incapabili de bine să ne sacrificăm numele prelungirii Rusia?...) — politic ieri, căci umanitatea în fața necesității civilizației... Dacă pravițuiască, desig

Să fie, oare, Rusitor de decizie, care «veto» pe maturizătății și, ca urmare, țuirea ei (tînînd cont țialul său militar)?

Mircea DINU

lul următor: «Iar pre și-a îndeplinit rotrul profesioniștilor spre chișlacuri. Oaîntors la casele lor sască, să aștepte mai știi, poate le ...galoși.».

Citind aceste rînîntrebat și vreau autorului o întrebcei 120 de mii de care s-au ridicat Casei albe în zilele 21 august 1991, teptare de galoși? care s-au ridicat democraților și rînd, să-i susțină ția în la 28 martie să se căpătuiască rusești (lapți)?»

V. R.